

Бүгү чурттарның пролетарийлары, каттыжыңар!

ШЫН

КРАСНОЯРСКИНИН ТУГУНДА-ОРДЕН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 193 (10790)

1978 чылдың август 19, суббота

1925 чылда үздүрүлгөттөгүс

Өрттөө 2 көп.

МАЛ ЧЕМИНИН БЕЛЕТКЕЛИ-БҮГҮДЕНИН ХЕРЭЭ

ЧАРЫШТЫН ТҮҢНЕЛИНҮНДҮРГЕН

Кызыл районун «Х Улуг хурал» совхозта мал чеми белеткээр бригадаларын болгаш аэроларын аразында чарыш калбарган. Оон түннелин чеди конуктап үндүргөн чарыштар.

БИЧЕ БАЯН-КОЛДА

«Саян» совхозтун Сесерлик салбырынын мал чеми белеткээр бригадалык Биче Баян-Колдун шалдырында ажыдап турар. Ында 683 гектар сизген шөлдери бар. Оон оот-сизгенниң үнени багай лас.

МАССАНЫН ИДЕПКЕЙИН БЕДИТПИШААН

Тываның коммунисттери, ажылы чоннары СЭКП ТИ-ның июль (1978 ч.) Пленумунун шийтирлерин, анда СЭКП ТИ-ның Чингине секретары ш Л. И. Брежневтиң илеткини партианың дайныч программасы болгаш боттарының аялыниңге ууртулга кылдыр хүлээп ап турар.

СЭКП-ниң Баян-Хем районунун пленуму дүүн болуп өрткөн. Аңаа илеткичи—СЭКП районунун бирги секретары В. М. Евстигнев болгаш санаал бергендер районунун кезде ажал-агыяны хождур дугайында партианың болгаш чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

МАЛЧЫН ӨГ-БҮЛЕ БҮРҮЗҮ 15—20 тонна

ДОЛГААШ, АЗЫП ТУРАР

Сигенин кескеш, көөрөп, кургартып маанай, дорав-ла дүргөткөп долгааш, ылштар бундуга-рыга азы тускай ылган бедик адагаштарга кургартып азыр—мал чеми белеткээр агаар-бодуштуң калды-даа үзүндө үзү-төлүшкнн токтурдурун-дың чотумчалыг аргаам.

СААНЧЫЛААРНЫН КИРЖИЛГЕЗИ

Чөөн-Хемчик районун «Искра» совхозунун Арыг-Бажында сут-барал фермамы бо чылдың баштайгы чартында багай эвес өртүзүлгөттөгү болгаш.

ПЛАННЫ КҮҮСЕТТИВИС

Республиканың «Тыва коммунистер» бундугаеиниң коллективни онгу беш чылдың үшкү чылдың өрткөн чеди айларында электрэнергия ажыдап үндүрүлгө планни 109,6 хуу, азы пландан ажыр 140 миң киловатт-шак энергияны бундугаеи.

1978 чылда социалисттиң чарышты калбартыр дугайында СЭКП ТИ-ның, ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТИ-ның Чагаам-биле республиканың өнереттер талышпаш, аңаа хары кылдыр социалисттиң чарыштың түтү бедик туткуннар.

1978 чылда социалисттиң чарышты калбартыр дугайында СЭКП ТИ-ның, ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТИ-ның Чагаам-биле республиканың өнереттер талышпаш, аңаа хары кылдыр социалисттиң чарыштың түтү бедик туткуннар.

1978 чылдың планнарын додур болгаш ажыр күсүдөр талазы-биле социалисттиң чарышты калбартыр дугайында СЭКП ТИ-ның, ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТИ-ның Чагаам-биле Кы-зылдың № 2 АТБ-ниң коллектив чыл өгөзүндө талышпаш, колониалар, бригадалар, аэролар аразында социалисттиң чарышты калбартыр.

УЕНИ МУРНААННАР

1978 чылдың планнарын додур болгаш ажыр күсүдөр талазы-биле социалисттиң чарышты калбартыр дугайында СЭКП ТИ-ның, ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТИ-ның Чагаам-биле Кы-зылдың № 2 АТБ-ниң коллектив чыл өгөзүндө талышпаш, колониалар, бригадалар, аэролар аразында социалисттиң чарышты калбартыр.

Ээлчеглиг шөлээзинде

«Сур-Хал» совхозта ажыдап кооперациянын ажылчыны, кезде Советтик депуту Хур-оол Байым-беваның Ондар чыл бүрүдө болуун ээлчеглиг шөлээштиң азын күш-ажылы холбап, мал чеми белеткелниң ажыдап өрттир келген.

Элчеглиг шөлээзинде

«Сур-Хал» совхозта ажыдап кооперациянын ажылчыны, кезде Советтик депуту Хур-оол Байым-беваның Ондар чыл бүрүдө болуун ээлчеглиг шөлээштиң азын күш-ажылы холбап, мал чеми белеткелниң ажыдап өрттир келген.

МАССАНЫН ИДЕПКЕЙИН БЕДИТПИШААН

Тываның коммунисттери, ажылы чоннары СЭКП ТИ-ның июль (1978 ч.) Пленумунун шийтирлерин, анда СЭКП ТИ-ның Чингине секретары ш Л. И. Брежневтиң илеткини партианың дайныч программасы болгаш боттарының аялыниңге ууртулга кылдыр хүлээп ап турар.

СЭКП-ниң Баян-Хем районунун пленуму дүүн болуп өрткөн. Аңаа илеткичи—СЭКП районунун бирги секретары В. М. Евстигнев болгаш санаал бергендер районунун кезде ажал-агыяны хождур дугайында партианың болгаш чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

ЧУРТТУН ТАРАА ХОВУЛАРЫНДА

● ВОЛГОГРАД

Бо областың тарааында чарыштың чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

● УЛЬЯНОВСК

Радище районун «Путь Ильича» колхозта Рубинзонның өг-бүлө ажал-агыяны хождур дугайында партианың болгаш чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

● САРАТОВ

Марк районун «Путь Ленина» колхозунда Социалисттиң Куп-ажыдап Маадры Л. Икунининиң аэроу Сараатов областа тараа кезидиниң чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

● ТАШКЕНТ

Усезик тегиликте култура болуп кенеш-конопла дүжүлүн ажап азырыңа Ташкент областың специализаастаан ажал-агыялары кырыккан. Ажап азырыңа — транспорт отрядтары тургускан.

● НОВОСИБИРСК

Областың ажал-агыялары баштайгы чус мун гектарнын тарааны бастырган. Ол — кестиниң тарааны үштүн ийи кезилер. Чамдык черлерде хаттар болгаш үргүзүчүлүк чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

● ТАШКЕНТ

Усезик тегиликте култура болуп кенеш-конопла дүжүлүн ажап азырыңа Ташкент областың специализаастаан ажал-агыялары кырыккан. Ажап азырыңа — транспорт отрядтары тургускан.

● НОВОСИБИРСК

Областың ажал-агыялары баштайгы чус мун гектарнын тарааны бастырган. Ол — кестиниң тарааны үштүн ийи кезилер. Чамдык черлерде хаттар болгаш үргүзүчүлүк чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

● ТАШКЕНТ

Усезик тегиликте култура болуп кенеш-конопла дүжүлүн ажап азырыңа Ташкент областың специализаастаан ажал-агыялары кырыккан. Ажап азырыңа — транспорт отрядтары тургускан.

● НОВОСИБИРСК

Областың ажал-агыялары баштайгы чус мун гектарнын тарааны бастырган. Ол — кестиниң тарааны үштүн ийи кезилер. Чамдык черлерде хаттар болгаш үргүзүчүлүк чазактың доктаамал сагыш салып турарын демделген.

М. ПАХОМОВ

БАРАБАНОВТАР

ХӨЛЗЭЭЗИННИГ ЧЫЛДАР

1923 чыдын июльдуц бир түвүндө Петр-бале ишлээн Александр Ионович Земцовтун (Петр) илчач он баычтын (турган) аймаарынд хөлзөөнө айтсап чүвөрчү чугалааны отурган бис. Атаманын адымга генерал Байчынны дорбонч болуун чыла шашынып бэр бала хамааты дайымын доогузганымдан бэр ийги чым турган. Чуртка тайбын амыл хайыгыни өздөсөн. А хил дөн чыдын наам үзүндө ооздар боттарына душтук кыстар тым аларыны дугаан бола чугалааны бэр бис. Мээп аямк Петьканын

душтуу — суурда чараш дөп кыстарың бирээң, тапчы. Кайла Тешукова-ла болган. Оз Атаманын адымга сурагың кыла гвардейиниң уруу чүвө. Мээп аямк Петр адымга дөмөй анос, алаам дөзөн: тегерик аршып, хүрен карыктарың, адым-чым бери Аграфена Федорованын-ла: тонтуу-тоналгың, угал-сарымдыг. Оң адымга дөмөйлежир чүвөң — бурган-чүдөңгө чүдүвөң.

Көдө сууртук аймак-өскөнүн анык-ишке, өөрөдөгөсө хаара тудар адым комсомол үүрүпүң кол сорулгаң турган. Комсомол үүрүпүң сепрегил меп мен, а мээп орадак чым Петр турган чүвө. Клоп-

туц өзү көвүдөри дег, суурга самогончиктер көвүдөң, оларын бажы ээттениң, чадгыс сууржуларың, мляңгы аймактарың бажан төдөрдөп туруп бөргө, комсомолчулар оларга удул шырдыгы хемтегиң ап чоруткан бис.

1924 чыл. Владимир Ильич Ленин мөтөң. Шақ ол ар-берге мөтөң бистиг суурга боор — деп, өпөлчөвөр коммандир чыгытталарың мур-нундан харылаан.

Комсомолчулар, чадгыс ижиң дег, ордан шутуңуң хүдөң алдырың илчөөңөр, мчала-даа олардан кат-ла ижиңиң алган.

Оң соода адым чыл өрткөн, а бис боо-чөпсөвөс ам-чала холдан салбаан бис; өпөлчөвөр кайла-даа белең турган.

Ужең чыдың чадгыска Петр-бале мөтөң, бо уадаа, Тывага колхоз тургузулуңуңа удул кулктар үй-мөңүн өскөрү түтү өлааш-наш, Бий-Хем колхозуңа чыгып чыккан сөгүтү дөр-бөңгө, Энегес күрүмд-агы-ның директору Павел Григорьевич Горюшичтин амы-тыңга теккен дайың Алтон Кузнецовту Петр узуткан.

Кызыл хоорайның тууду-ларыңа кириңиң чоран Петр Барабанов, печинтик масте-рогун холдан салдың, ирак дөң коммунарың бирээңгө — Чадаанага тергегил кө-жүп чедиң келген. Кыла-бы-де олар ам үч кыстыг, бир оодуг.

Чадааның хөргөкчөлөр кооперацияга бижис-би-дигил, угал-шырак ижиң-дөгөсө берген. Чондп артышылдыг аш-төң, алгы-көсөң садың алыр амыга анаа-ла бир киж ижиңиң бяр-жыр. Петр ааа, Санчы-Медий деп ижиңе удурткан, адым кооператорлар арам-тыга адымга хоочул коммун-сар арамтыга хоочул коммун-сар, амы үдө Кызыл район-да турган турар Дугаржан, Салдың-Суруң болган өскө-лөрдө амылтарга үлөтөр-чөк боон турганар.

1941 чыл. Ала-турттуу Уагт дайыны ачылган. Садыг күтү-мүңа булгалар чедир мерте-лей берген Петр Барабанов фронтко алылган. Оң күтлө 1945 чылдык адымга сержант өргөңгө өң белең.

Немелерин 1942 чылда Боронж чогууга көрдүм — деп, ол сактың агедең. — Ын-чан күлөмгичтер садымнар коммандирлар турдум, Соьку-тыңны ийдиң-ла ордан. Бач бөңн көдүрүң арга чоң! Адым бажым салыр чаккан мен. Сталинград чогуунуң госпиталыңа миний келчк мен.

Курск элпөөңи болган өскө-даа чедир туучушунуңар дугайың радионан ды-наш, солулардан поштуң турган болган киж бирүү өзү билар. А мен ол бүгүнү карам-биле көрүң, күтүрүң, дарыам агаарың тышың чор-дум. Оң бэр хөй чылдар эрти. Ам-даа муртаң-ла төр мөң — деп баштаганым, хү-дүмүрүшкөн. Петр Григор-евич чугааңың доосту. Эри-жирей берген портфельдөң, эрткиң уеңиң чыратылдыг дөмдөңгөң — документаң уштуң экеңди. Шыналар арамтыңа бир Хүндүгү биж-кити овозаңым. Уетүү азымда В. И. Лениниң

И. В. Сталинниң чурру бо-лаш Сталинградтың алаа-рыңдан Прагага чедир дем-ишкен «Челтик гвардейи» Армияның дайының огу-куну картамы чурал, гвар-дей-полковник Шумиловуң адым салган ол Хүндүгү биж-кит-биле Петр Григорьевич Барабановту шаятталык ол.

Словакияны төвү Бра-тиславамы штурм-биле ап, Австрияга немелерни узут-жап, Чехословакияны догаш-канлар.

1925 чылда мөтөң, кызыл гвардейиң адымды болган Чедик гвардейи Совет Ар-мияның коммандыктыкы-ның ч. кездез аң сөткөдиг азымдар! Күп-акыкта че-дириниң чорүң дөң ча-гың Петр Григорьевич уг-най сактың чоругу.

Хүндүгү даштанымгаже үңгүжө чедир, ол бухгалар болуп, күрүвөң акча-дө-рөгөңни мөтөң чоң савап, азымдан чорал.

Петр Григорьевичниң огу Виктор Барабанов адымың оруун уламчылап, уаус азы-адымды болган култура хөгжүдөс дөң бүтү күжүң харам чокка азымдан чоругу

И. В. Сталинниң чурру бо-лаш Сталинградтың алаа-рыңдан Прагага чедир дем-ишкен «Челтик гвардейи» Армияның дайының огу-куну картамы чурал, гвар-дей-полковник Шумиловуң адым салган ол Хүндүгү биж-кит-биле Петр Григорьевич Барабановту шаятталык ол.

Словакияны төвү Бра-тиславамы штурм-биле ап, Австрияга немелерни узут-жап, Чехословакияны догаш-канлар.

1925 чылда мөтөң, кызыл гвардейиң адымды болган Чедик гвардейи Совет Ар-мияның коммандыктыкы-ның ч. кездез аң сөткөдиг азымдар! Күп-акыкта че-дириниң чорүң дөң ча-гың Петр Григорьевич уг-най сактың чоругу.

Хүндүгү даштанымгаже үңгүжө чедир, ол бухгалар болуп, күрүвөң акча-дө-рөгөңни мөтөң чоң савап, азымдан чорал.

Петр Григорьевичниң огу Виктор Барабанов адымың оруун уламчылап, уаус азы-адымды болган култура хөгжүдөс дөң бүтү күжүң харам чокка азымдан чоругу

АВГУСТ 19-ТА

БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

10.00 — «Yes». Информастыг программа.

10.35 — Эртеңги гаммастка.

10.55 — Дуэло хоорайда урут-лардың хореография ансамблиниң концерти.

11.20 — «Смерге, ада-велеңер».

11.50 — Л. Н. Толстой — «Чалымы чорамы». 3-кү сериясы.

13.20 — «Эртеңги почта». Музык калыг программа.

13.50 — «Эки бараанларың хөй-чү».

14.20 — «Спортоот» тиражи.

14.35 — «Музыкал», делегте залларың дургар.

15.05 — «Кыдыкыма», Эртең-нептердегил програм-маны амы Ю. В. Бед-ляевниң адымга эртерген.

15.50 — Укудукчулар, комсо-литчулар дугайында совет композиторлар-ның кыраы.

16.10 — «Дем каттыштырма-ламы». Тележурнал.

16.45 — «Болуңар кымын боор саяр».

17.45 — «Даштыкы аалчылар-ның Совет Эволюция билиң турары».

18.00 — Мультифильмдер програм-масы: «Көзүбөсө бөрү», «Кала көргөн киж боор мөң», «Крот болган трамвай».

18.30 — «Биздингир-даа болза адымтың». С. П. Капи-ла арттерер.

19.30 — «Медээлер».

19.40 — «Бир-78».

20.15 — «Апрельде ийи хүн. Революция дугайында репортаж». Докумен-тальдык фильмин баш-тайгың португүзү. Автору Ф. Сейфул-Мухомов.

21.15 — «Твариниң квартал-Ураң-челен фильминд И-те сериясы».

22.30 — «Yes», Информастыг програм-масы.

23.00 — «Ак-көң отчугаштың арнары-биле».

00.05 — ССРЭ-нин Агаар Флю-дунуң хүвөңгө доку-ментальдык фильминер: «Дарга Стратосфера-же», «Ажыдаар чери-дөр».

00.40 — 01.25 — «Тыны олжугу болуң дөң». Фильм-концерт. Түшөлөдө — медээлер.

АК ХАЛАТТЫГ КИЖИЛЕР

КАТАП-КАТАП ХЫНААР

...Ажыл хүнү эгелээн. Ижиңиң бурзу амылдар чөлдө-ринде. Дына хөй эмирни, таб-леткалың антибиотиктерни, хан-дымырже кудар амула-рың эмирни, витаминдерни аңгы-аңгылап чыскай салгы-лап каан. Холуңа дептез тур-ган, дорт сының, ижиңиң орту-зу үзүндө хөргөңнөң ол бүгү-нү өзөдөрмичагың аңдар азы-гылп, эмирниң кылган ийи, хүнүн талтап көрүң, дептерин-де демелгил кылган турар.

Кымыл ол? Республика эм-нелелеринге хөргөңдөр эмир-ниң алемаларыңа тардыр баа-залымың заводтардан эмир хүлээп алыр салбырыңа 20 амыг чылдар дуузуңада амылдан келген Елизавета Ильинична Толмачева-дыр. Ол 1957 чылда Краснотарси-ниң фармзавет училищениң докснаш, Тываның аптека эр-гелесиниң четкиңизге амылдап эгелээн.

КЫР-САРЫГ КУЛУН

Бир-де катан аш көң бөрү чык дилеп чораш чүвөй ар-гың. Кыччылган-ла көрү дээр-ге, шөйүлдө күдүң каан хан орунта чыдың-тыр эвеле-не.

Кандыг көчүгү аас-кежиге боор бөрү? Мызыг чатайг чөмгө таварыңар деп чүвөй амы боодаң боор. Сеп кулу-гурну доран сымшынган.

А шөйүлдө күдүң каан хан мича дөң иржиң:

— Күжүр коңаарак, мөңү чөш чор сеп, мөңү дөмөй-лө тогтас сеп ийи, оң ор-дуңа доо ол токтур артыла Кыр-сарыг кулуң малгашта дүжө берген чылдар ийи. Оу чип аламыңа холдуң-даа тодуг чоругу сеп.

Бөрү улаваанда күдүңү шынап-ла көрүң каан. Бөрү амык өөрдөң.

— Магазың олча-дыр бө! Сеп күдүңү доран сым-шынган ар.

— Күжүр коңаарак, мөңү чөш чор сеп, мөңү дөмөй-лө тогтас сеп ийи, оң ор-дуңа доо ол токтур артыла Кыр-сарыг кулуң малгашта дүжө берген чылдар ийи. Оу чип аламыңа холдуң-даа тодуг чоругу сеп.

ШАҢНАЛЫ — ТЕЛЕВИЗОР

«Суг-Хал» совхозтун эм-нелге болган уруулар алаан чөлдөрүнүн арамдыг кышка үлөсөргө белекте дөң со-циалистик чарниң калбарган. Чарың септекчилерниң шал-гычы күш-ажылы көдүрүң турар. Оң түшөлөңдө Суг-Халынның түбүкүлөң болган уруулар эмнелер салбылары кышка үдүр белектелиң бү-рүн дооскан.

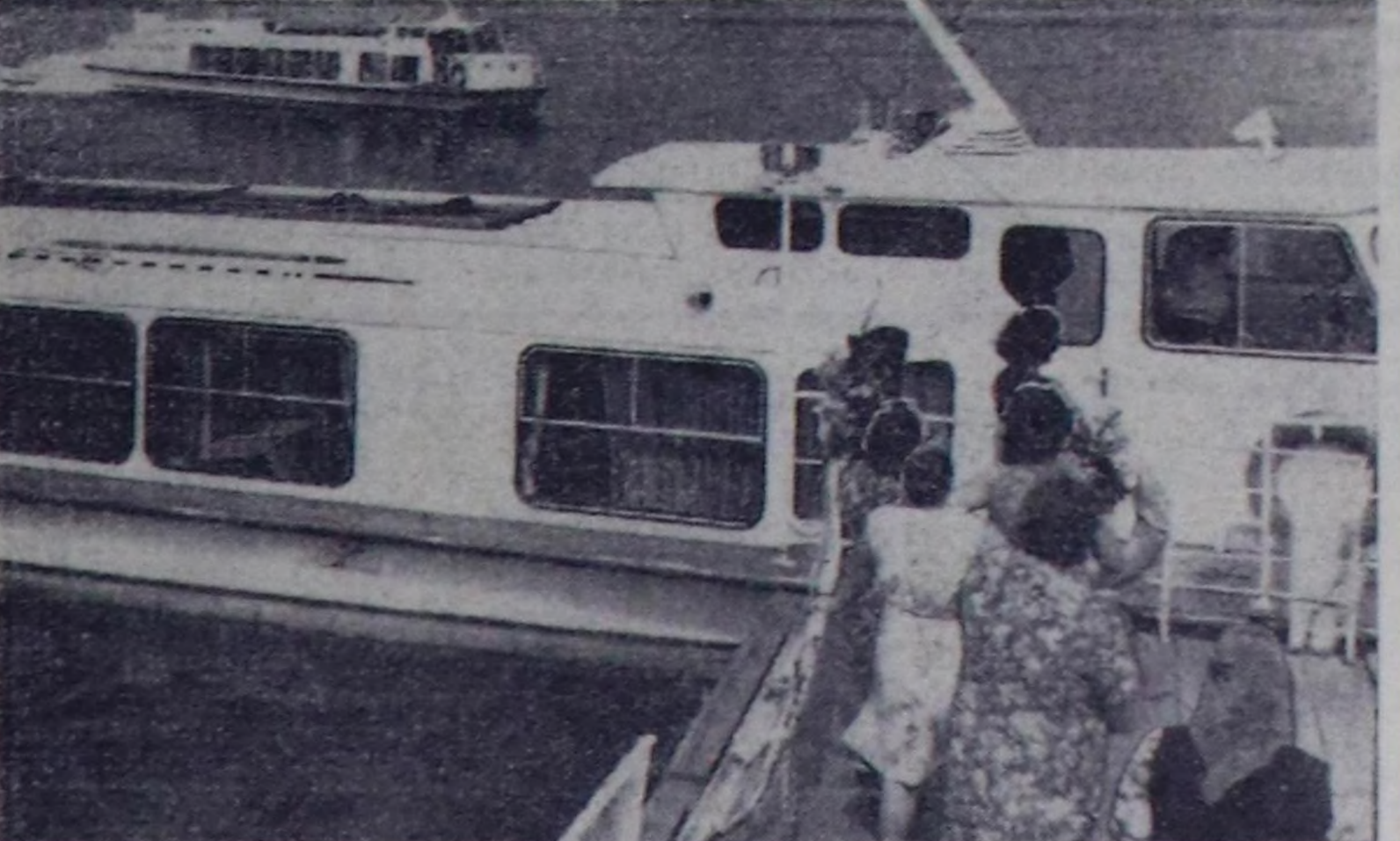
Эмнелге салбыларының, журнакчыларының база педи-саттарның арамдыг үч чөлдөр-нүң эң бөдик културалың бөдү чарың база калбарган турган.

Суг-Халда эмнелерниң ниңгиз арылалар эмнелер сал-быры бо чылдыг бирги чар-гында чарыштың тылсакчы-ды болган. Ук салбыр кышка үлөсөргө белектелиң дөң те-левизор-биле шаңнаткан.

Н. САТ.

О. БОРАШ.

«Зарялар» немешкен

Енисей пароходствозунуң Кызылда рай-он эргелелиниң коллективни бо хүн-дөсө «Заря-238», «Заря-239» деп чаа тепло-ходтарны алган. Оларны Москваның судно туудушунуң заводу будуруп ундарган.

Чаа теплоходтар Абжан хоорайг чедир демир-орук-биле келген. Оң бэр суг оруу-биле эжиндирген. Республиканың суг транспортунуң ол чаа «кеңигүңнери» Енисей пароходствозунуң хоочуну М. А. Ашак-өөл удурутуп чорам.

Теплоходтар дуржулгалыг капитаннар А. И. Нугис болгаш Ю. С. Нанонихин оларның удуругазы-биле суг оруучне эң баштай киргени ол.

«Заря-239» теплоход капитан Ю. Нанонихиниң удуругазы-биле бөгүн Ыр-банче техниктиг рейс кылып үнөр.

ЧУРУНТА: чаа теплоходтар.

В. КУДРАВЦЕВИЧ фотогу.

КАГДЫНГАНЫ ОЛ БЕ?

Эрчим Мерген Мергенович! Төзүң суурда бот-срулга-чарыгыңың тууду үчастого (даргаам Ондар Хо-мус-оол) бар. Ук чер автовокзал туудун хайныштымың-га эгелээн дөңер даан. Оң кол тууду бөрүң доогулган, чүгө дөңөрүңнү шывары, шалдары артып турган.

Кызыл—Төзүң база Төзүң—Кызыл маршрут дооңу амыттын-ганда бэр ийи чыл болган. Автовокзал чоктуң хараазы-биле алы-чорукчуларга эңтең байдал тургустумайың турган. Кыштың согуңда, чышын ваниде пассажирлерниң кире боор чери база билет садың азыр эңтең касса чоң турган чугаажок болбайт. Пассажирлер ап чоругу чүдүлдерни шы-жан көр чөгу-биле мый-бэр дайымаар турган.

Автовокзалыңар туудун оок дүшөкөктө дооңу кымыңар деп Төзүңнүң даргаларыңа сүмелээрчегин улуу-биле дил-леп тур бис.

О. ОЧУР.

«Төзүң» совхозтун туудугуу.

ӨӨРЕНИРИН КҮЗЭЭННЕРГЕ

Кызылда № 4 профтехучи-лище 1978—1979 өөрдөңгө чыдында сургуулар хүдөң алырын чарлап тур. Учиде-өгө кирген кижилер ортук артеми албашан, дараазында мергелериниң чедиң алыр: Туудугуң 3—4 разрядтыг бызачымы.

3—4 разрядтың штукатуру, хонгаччымы.

3—4 разрядтың электри, газ-биле каннакчылар.

3-кү разрядтың слесарь-сантехникни.

Атомобиль кранының ма-шини (5—6 разряд).

5-ий разрядтың экскаватор машиниңи.

Конструкцияларның дөңчи-аыкчын.

Училищени доосканнарга дараазында документиленер бэр.

Диплом.

Тывыскан мергелериниң аайы-биле төлөвирип шөлө.

Училищеге өөрөңгө үзөң күш-ажыл стажыңа кирер.

Тускай ортумак, дөңгө өөрдөңгө черелеринге кирер апар-за, оларның эргеге артык бо-лур.

Дооңукучулары «Тыва ту-дуг» треске чорудар, бот кижилер илтиг чуртталга шө-лүн, өг-бүлениң кижилер ба-

АЙТЫРЫП КӨРҮҢӨР

Салыр бистиг сууру бу-дыр-де болгай саяр. Мерге-нович. Бистиг Кызыл-Төй дөңгө, хан турар сайтыгаан-ның-да, чугаалап турар ра-диолуг-да, амылдап амыл-дан көлөңгө кире кантар чор-сар-бажымың-даа — өзүң, санзырап ораң амык суур-ла болгай.

Бистер, кызыл-теңжилер, кызыл-тукучулар, кызыл-кы-зыл амылдап-ла тур бис, мчала-даа амылдар-турган-гады бир-де чүвө четтес боор-га салгы саярым, маза чыт-тең сурег боор чүвө-дир ийи бо.

Кызыл-Төйгө дүңө келер бол-дураа, хан турар сайтыгаан-ның-да, чугаалап турар радиолуг-да, чөң, чугаалап турар радиолуг-да, чөң ийиң. Мадыа мөңөй чугаалап калды: чүвар-бажымың-даа амыл-дава.

Бистиг совхозтун удуртук-чулары бистер-биле кады турттып, амылдап-ла турар эштер-дир, ол хире-де бис-тиң-даа, боттарың-даа дуга-йың болгас, ай-тырыгы оларга тургузуп шаг болдувус, ам оларан салыр айтырып көрүңерем, Мерген Мергенович!

О. ДАБЫН.

МЕРГЕЛДЕЙГЕ ЧАГААЛАР

Мерген Мерген Мергенович! Төзүң суурда бот-срулга-чарыгыңың тууду үчастого (даргаам Ондар Хо-мус-оол) бар. Ук чер автовокзал туудун хайныштымың-га эгелээн дөңер даан. Оң кол тууду бөрүң доогулган, чүгө дөңөрүңнү шывары, шалдары артып турган.

Кызыл—Төзүң база Төзүң—Кызыл маршрут дооңу амыттын-ганда бэр ийи чыл болган. Автовокзал чоктуң хараазы-биле алы-чорукчуларга эңтең байдал тургустумайың турган. Кыштың согуңда, чышын ваниде пассажирлерниң кире боор чери база билет садың азыр эңтең касса чоң турган чугаажок болбайт. Пассажирлер ап чоругу чүдүлдерни шы-жан көр чөгу-биле мый-бэр дайымаар турган.

Автовокзалыңар туудун оок дүшөкөктө дооңу кымыңар деп Төзүңнүң даргаларыңа сүмелээрчегин улуу-биле дил-леп тур бис.

О. ОЧУР.

«Төзүң» совхозтун туудугуу.